

Γραμματική - Συντακτικό γ' λυκείου

Θεωρητικού
προσανατολισμού

Γιαλαμίδου Χριστίνα

περιλαμβάνει:

- Θεωρία Γραμματικής
- Θεωρία Συντακτικού
- Διαγραμματική παρουσίαση των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων
- Ασκήσεις Γραμματικής
- Ασκήσεις Συντακτικού

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται στους μαθητές του προσανατολισμού ανθρωπιστικών σπουδών που έχουν στόχο να επιτύχουν στις Πανελλήνιες Εξετάσεις.

Σκοπός του είναι να εξοικειώσει τους μαθητές με τις απαιτήσεις του μαθήματος των αρχαίων ελληνικών όσον αφορά στη γραμματική και στο συντακτικό. Το εγχειρίδιο αυτό αποτελεί ένα μαθητικό εργαλείο, το οποίο αν διαβαστεί προσεκτικά και διεξοδικά είναι αρκετό για να επιτευχθεί ο στόχος των μαθητών. Η γραμματική και το συντακτικό που στοιχειοθετούνται με τη μορφή πινάκων για τη διευκόλυνση των μαθητών αποτελούν επιπλέον εξαιρέσεις και θεωρίες ως συμπλήρωμα της σχολικής ΓΑΕ και του σχολικού βιβλίου του συντακτικού. Τέλος, η θεωρία συνοδεύεται από ασκήσεις για κάθε γραμματικό και συντακτικό φαινόμενο. Στο τέλος του βιβλίου παραδίδεται κατάλογος των ανώμαλων και ομαλών ρημάτων της αρχαίας ελληνικής για τη διευκόλυνση των μαθητών. Με τη σωστή καθοδήγηση, το σωστό διάβασμα και την επιμέλεια των μαθητών το βιβλίο θα καλύψει όλες τις ανάγκες τους.

Περιέχει:

- Θεωρία Γραμματικής
- Θεωρία Συντακτικού
- Διαγραμματική παρουσίαση των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων
- Ασκήσεις Γραμματικής
- Ασκήσεις Συντακτικού

Οι ασκήσεις έχουν αντληθεί από τον ηλεκτρονικό και γραπτό τύπο και έχουν διασκευαστεί ανάλογα, ώστε να προσαρμοστούν στις ανάγκες της σωστής προετοιμασίας των μαθητών.

Είναι βέβαιο ότι το συγκεκριμένο βιβλίο θα αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο στη δύσκολη προσπάθεια των μαθητών να επιτύχουν τους στόχους τους. Οποιοσδήποτε επισημάνσεις και ιδέες για τη βελτίωση ή τον εμπλουτισμό του θα γίνουν δεκτές με χαρά.

Θερμές ευχές για επιτυχία!

Χριστίνα Γιαλαμίδου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΜΕΤΡΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ	1
Ασκήσεις γραμματικής	43
ΕΠΙΜΕΤΡΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ	153
Ασκήσεις συντακτικού	207
Αρχικοί Χρόνοι	287

Επίμετρο

Γραμματικής Γ' Λυκείου

ΕΠΙΘΕΤΑ

Τριγενή και δικατάληκτα

α) μερικά απλά που λήγουν σε:

- ειος, π.χ. ὁ, ἡ βόρειος τὸ βόρειον
- ιος π.χ. ὁ, ἡ γαμήλιος, τὸ γαμήλιον
- ιμος ὁ, ἡ δόκιμος, τὸ δόκιμον

β) Είναι τρικατάληκτα τα παρασύνθετα επίθετα σε **-ικος**: εὐδαιμονικός, εὐδαιμονική, εὐδαιμονικόν.

Για να το κάνουμε ακόμη πιο πολύπλοκο, υπάρχουν και επίθετα, απλά ή σύνθετα, που είναι συγχρόνως τρικατάληκτα και δικατάληκτα, π.χ.

Δικατάληκτο		Τρικατάληκτο
ὁ, ἡ βέβαιος τὸ βέβαιον	ἡ	ὁ βέβαιος, ἡ βεβαία, τὸ βέβαιον
ὁ, ἡ ἔρημος, τὸ ἔρημον	ἡ	ὁ ἔρημος, ἡ ἐρήμη, τὸ ἔρημον
ὁ, ἡ ἀναίτιος, τὸ ἀναίτιον	ἡ	ὁ ἀναίτιος, ἡ ἀναιτία, τὸ ἀναίτιον
ὁ, ἡ ἀνάξιος, τὸ ἀνάξιον	ἡ	ὁ ἀνάξιος, ἡ ἀναξία, τὸ ἀνάξιον

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Εξαίρεση: Τα επίθετα **κενός, ξένος, στενός** σχηματίζουν τα παραθετικά σε **-ότερος, -ότατος**, γιατί είχαν παλιότερους τύπους **κενός, ξένος, στένος**, οπότε το ε είναι θέσει μακρό!

αν η παραλήγουσα έχει δίχρονο φωνήεν, δηλαδή **-α, -ι, -υ**;

Στην περίπτωση αυτή πρέπει να ξέρουμε ποια επίθετα έχουν το δίχρονο μακρό και ποια βραχύ:

Τα δευτερόκλιτα επίθετα σχηματίζουν παραθετικά με χαρακτήρα -ο- ή -ω- ως εξής:

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ σε -ότερος / -ότατος	ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ σε -ώτερος / -ώτατος
<p>1. αν προηγείται συλλαβή φύσει μακρόχρονη, δηλαδή μακρόχρονο φωνήεν ή δίφθογγος:η, ω,ου, ει, αι π.χ. ξηρός, ξηρό-τερος, ξηρό-τατος γενναῖος, γενναιό-τερος, γενναιό-τατος</p>	<p>1. αν προηγείται συλλαβή βραχύχρονη: π.χ. νέος, νεώ-τερος, νεώ-τατος σοφός, σοφώ-τερος, σοφώ-τατος</p>
<p>2. αν προηγείται συλλαβή θέσει μακρόχρονη, δηλαδή βραχύχρονο φωνήεν και ακολουθούν δυο ή περισσότερα σύμφωνα ή ένα διπλό -ξ, -ψ π.χ. θερμός, θερμό-τερος, θερμό-τατος ἔνδοξος, ἔνδοξό-τερος, ἔνδοξό-τατος</p>	<p>2. Έχουν το δίχρονο βραχύ τα επίθετα που λήγουν σε: -ιος, -ικος, -ιμος, -ινος, π.χ. • ὄσ-ιος, ὄσι-ώτερος, ὄσι-ώτατος • πολιτ-ικός, πολιτικ-ώτερος, πολιτικ-ώτατος • ὠφέλ-ιμος, ὠφελιμ-ώτερος, ὠφελιμ-ώτατος, δόκ-ιμος, δοκιμ-ώτερος, δοκιμ-ώτατος. • ἀνθρώπ-ινος, ἀνθρωπιν-ώτερος, ραδ-ινός, ραδιν-ώτερος, ραδιν-ώτατος</p>
<p>3. αυτά που είναι σύνθετα με β' συνθετικό τα ουσιαστικά λύπη, κίνδυνος, ψυχή, θυμός, τιμή, νίκη και κῦρος, π.χ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • περι-λυπτος, περιλυπ-ότερος, περιλυπ-ότατος • ἐπι-κίνδυνος, ἐπικινδυν-ότερος, ἐπικινδυν-ότατος • εὖ-ψυχος, εὖψυχ-ότερος, εὖψυχ-ότατος • μεγά-θυμος, μεγαθυμ-ότερος, μεγαθυμ-ότατος • ἔν-τιμος, ἐντιμ-ότερος, ἐντιμ-ότατος • ἔγ-κυρος, ἐγκυρ-ότερος, ἐγκυρ-ότατος 	<p>3. όσα λήγουν σε:-ακος, -αλος, -αμος, -ανος, -ατος, -αρος, π.χ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • καθα-ρός,καθαρ-ώτερος, καθαρ-ώτατος • μαλ-ακός,μαλακ-ώτερος, μαλακ-ώτατος • ἀπ-αλός,ἀπαλ-ώτερος, ἀπαλ-ώτατος • ἴτ-αμός, ή, ὄν, ἴταμ-ώτερος, ἴταμ-ώτατος • ἀμήχ-ανος,ἀμηχαν-ώτερος, ἀμηχαν-ώτατος • δυν-ατός,δυνατ-ώτερος,

	<p>δυνατ-ώτατος.</p> <p>ΠΡΟΣΟΧΗ: <u>εξαιρείται το άνιαρός</u></p>
<p>4. Έχουν το δίχρονο μακρό, άρα γράφονται με -ο, τα επίθετα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • άνιαρός, άνιαρ-ότερος, άνιαρ-ότατος > εΐς μέν, οΐμαι, σιπίων και μέθης άνιαρότερος • ίσχυρός, ίσχυρ-ότερος, ίσχυρ-ότατος > ίσχυρότερος γενήσομαι πρὸς τὴν κρίσιν, άνδρός, • ψιλός, ψιλ-ότερος, ψιλ-ότατος > ὁ μὲν γάρ δασυτέρω τῷ πνεύματι άναφωνεΐται, τὸ δὲ ψιλοτέρω. • φλύαρος, φλυαρ-ότερος, φλυαρ-ότατος > και τί ὠφεληθήσεται; φλυαρότερος ἔσται και άκαιρότερος ἢ νῦν ἔστιν • πρᾶος, πρα-ότερος, πρα-ότατος > ἄτερος δὲ πραότερος ἔδοκει περὶ πάντα και ταΐς ὀρμαΐς φύσει μαλακώτερος εΐναι • λιτός, λιτ-ότερος, λιτ-ότατος > ἼΗν δὲ καρτερικώτατος και λιτότατος, άπύρω τροφή χρώμενος 	<p>4. όσα λήγουν σε:</p> <p>-υρος, -χος, π.χ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • βδελ-υρός, βδελυρ-ώτερος, βδελυρ-ώτατος • ἡσυ-χος ἡσυχ-ώτερος, ἡσυχ-ώτατος.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Δεικτικές Αντωνυμίες

τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν)			
Η αντωνυμία τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν) σχηματίστηκε από την αρχαιότερη αντωνυμία τόσος και την αντωνυμία οὔτος .			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	τοσοῦτος	τοσαύτη	τοσοῦτο
Γενική	τοσοῦτου	τοσαύτης	τοσοῦτου
Δοτική	τοσοῦτω	τοσαύτη	τοσοῦτω
Αιτιατική	τοσοῦτον	τοσαύτην	τοσοῦτο
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	τοσοῦτοι	τοσαῦται	τοσαῦτα
Γενική	τοσοῦτων	τοσοῦτων	τοσοῦτων
Δοτική	τοσοῦτοις	τοσαύταις	τοσοῦτοις
Αιτιατική	τοσοῦτους	τοσαύτας	τοσαῦτα
Κλητική	-	-	-

ηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε			
Η αντωνυμία τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε σχηματίστηκε από την αρχαιότερη αντωνυμία τηλίκος μαζί με το εγκλιτικό μόριο δέ στο τέλος του. Κλίνεται μόνο κατά το πρώτο μέρος της, με το μόριο δέ αμετάβλητο.			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	τηλικόσδε	τηλικήδε	τηλικόνδε
Γενική	τηλικούδε	τηλικῆσδε	τηλικούδε
Δοτική	τηλικῶδε	τηλικῆδε	τηλικῶδε
Αιτιατική	τηλικόνδε	τηλικήνδε	τηλικόνδε
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	τηλικοίδε	τηλικαίδε	τηλικάδε
Γενική	τηλικῶνδε	τηλικῶνδε	τηλικῶνδε
Δοτική	τηλικοῖσδε	τηλικαῖσδε	τηλικοῖσδε
Αιτιατική	τηλικοῦσδε	τηλικάσδε	τηλικάδε
Κλητική	-	-	-

τηλικούτος, τηλικαύτη, τηλικούτο(ν)			
Η αντωνυμία τηλικούτος, τηλικαύτη, τηλικούτο(ν) σχηματίστηκε από την αρχαιότερη αντωνυμία τηλίκος και την αντωνυμία ούτος .			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	τηλικούτος	τηλικαύτη	τηλικούτο
Γενική	τηλικούτου	τηλικαύτης	τηλικούτου
Δοτική	τηλικούτῳ	τηλικαύτῃ	τηλικούτῳ
Αιτιατική	τηλικούτον	τηλικαύτην	τηλικούτο
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	τηλικούτοι	τηλικαῦται	τηλικαῦτα
Γενική	τηλικούτων	τηλικούτων	τηλικούτων
Δοτική	τηλικούτοις	τηλικαύταις	τηλικούτοις
Αιτιατική	τηλικούτους	τηλικαύτας	τηλικαῦτα
Κλητική	-	-	-

Οριστική ή επαναληπτική αντωνυμία

αὐτός, αὐτή, αὐτό			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	αὐτός	αὐτή	αὐτό
Γενική	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Δοτική	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
Αιτιατική	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	αὐτοί	αὐταί	αὐτά
Γενική	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Δοτική	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
Αιτιατική	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά
Κλητική	-	-	-

Κτητικές αντωνυμίες

έμός, έμή, έμόν			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	έμός	έμή	έμόν
Γενική	έμοϋ	έμῆς	έμοϋ
Δοτική	έμῶ	έμῆ	έμῶ
Αιτιατική	έμόν	έμήν	έμόν
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	έμοί	έμαί	έμά
Γενική	έμῶν	έμῶν	έμῶν
Δοτική	έμοῖς	έμαῖς	έμοῖς
Αιτιατική	έμούς	έμάς	έμά
Κλητική	-	-	-

σός, σή, σόν			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	σός	σή	σόν
Γενική	σοϋ	σῆς	σοϋ
Δοτική	σῶ	σῆ	σῶ
Αιτιατική	σόν	σήν	σόν
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	σοί	σαι	σά
Γενική	σῶν	σῶν	σῶν
Δοτική	σοῖς	σαῖς	σοῖς
Αιτιατική	σούς	σάς	σά
Κλητική	-	-	-

έος, έή, έόν			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	έος	έή	έόν
Γενική	έοϋ	έής	έοϋ
Δοτική	έῶ	έῆ	έῶ
Αιτιατική	έόν	έήν	έόν
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	έοί	έαί	έα
Γενική	έῶν	έῶν	έῶν
Δοτική	έοῖς	έαῖς	έοῖς
Αιτιατική	έούς	έάς	έα
Κλητική	-	-	-

ήμέτερος, ήμετέρα, ήμέτερον			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	ήμέτερος	ήμετέρα	ήμέτερον
Γενική	ήμέτερου	ήμετέρας	ήμέτερου
Δοτική	ήμετέρῳ	ήμετέρα	ήμετέρῳ
Αιτιατική	ήμέτερον	ήμετέραν	ήμέτερον
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	ήμέτεροι	ήμέτεραι	ήμέτερα
Γενική	ήμετέρων	ήμετέρων	ήμετέρων
Δοτική	ήμέτεροις	ήμετέραις	ήμέτεροις
Αιτιατική	ήμέτερους	ήμετέρας	ήμέτερα
Κλητική	-	-	-

ύμέτερος, ύμετέρα, ύμέτερον			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	ύμέτερος	ύμετέρα	ύμέτερον
Γενική	ύμέτερου	ύμετέρας	ύμέτερου

Δοτική	ὕμετέρω	ὕμετέρα	ὕμετέρω
Αιτιατική	ὕμετερον	ὕμετέραν	ὕμετερον
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	ὕμετεροι	ὕμετεραι	ὕμετερα
Γενική	ὕμετέρων	ὕμετέρων	ὕμετέρων
Δοτική	ὕμετέροις	ὕμετέραις	ὕμετέροις
Αιτιατική	ὕμετέρους	ὕμετέρας	ὕμετερα
Κλητική	-	-	-

σφέτερος, σφετέρα, σφέτερον			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	σφέτερος	σφετέρα	σφέτερον
Γενική	σφετέρου	σφετέρας	σφετέρου
Δοτική	σφετέρω	σφετέρα	σφετέρω
Αιτιατική	σφέτερον	σφετέραν	σφέτερον
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	σφέτεροι	σφέτεραι	σφέτερα
Γενική	σφετέρων	σφετέρων	σφετέρων
Δοτική	σφετέροις	σφετέραις	σφετέροις
Αιτιατική	σφετέρους	σφετέρας	σφέτερα
Κλητική	-	-	-

Αόριστη

μηδείς, μηδεμία, μηδέν			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	μηδεις	μηδεμία	μηδέν
Γενική	μηδενός	μηδεμιάς	μηδενός
Δοτική	μηδενι	μηδεμιᾶ	μηδενι
Αιτιατική	μηδένα	μηδεμίαν	μηδέν
Κλητική	-	-	-

Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	μηδένες	-	-
Γενική	μηδένων	-	-
Δοτική	μηδέσι(ν)	-	-
Αιτιατική	μηδένας	-	-
Κλητική	-	-	-

Αναφορικές

ὀπότερος, ὀπότερα, ὀπότερον			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	ὀπότερος	ὀπότερα	ὀπότερος
Γενική	ὀπότερου	ὀπότερας	ὀπότερου
Δοτική	ὀπότερω	ὀπότερα	ὀπότερω
Αιτιατική	ὀπότερον	ὀπότεραν	ὀπότερον
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	ὀπότεροι	ὀπότεραι	ὀπότερα
Γενική	ὀπότερων	ὀπότερων	ὀπότερων
Δοτική	ὀπότεροις	ὀπότεραις	ὀπότεροις
Αιτιατική	ὀπότερους	ὀπότερας	ὀπότερα
Κλητική	-	-	-

ὄσος, ὄση, ὄσον			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	ὄσος	ὄση	ὄσον
Γενική	ὄσου	ὄσης	ὄσου
Δοτική	ὄσω	ὄση	ὄσω
Αιτιατική	ὄσον	ὄσην	ὄσον
Κλητική	-	-	-

Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	ὄσοι	ὄσαι	ὄσα
Γενική	ὄσων	ὄσων	ὄσων
Δοτική	ὄσοις	ὄσαις	ὄσοις
Αιτιατική	ὄσους	ὄσας	ὄσα
Κλητική	-	-	-

ὄπόσος, ὄπόση, ὄπόσον			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	ὄπόσος	ὄπόση	ὄπόσον
Γενική	ὄπόσου	ὄπόσης	ὄπόσου
Δοτική	ὄπόσω	ὄπόση	ὄπόσω
Αιτιατική	ὄπόσον	ὄπόσην	ὄπόσον
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	ὄπόσοι	ὄπόσαι	ὄπόσα
Γενική	ὄπόσων	ὄπόσων	ὄπόσων
Δοτική	ὄπόσοις	ὄπόσαις	ὄπόσοις
Αιτιατική	ὄπόσους	ὄπόσας	ὄπόσα
Κλητική	-	-	-

οἶος, οἶα, οἶον			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	οἶος	οἶα	οἶον
Γενική	οἶου	οἶας	οἶου
Δοτική	οἶω	οἶα	οἶω
Αιτιατική	οἶον	οἶαν	οἶον
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	οἶοι	οἶαι	οἶα
Γενική	οἶων	οἶων	οἶων
Δοτική	οἶοις	οἶαις	οἶοις
Αιτιατική	οἶους	οἶας	οἶα
Κλητική	-	-	-

ὄποϊος, ὄποϊα, ὄποϊον			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	ὄποϊος	ὄποϊα	ὄποϊον
Γενική	ὄποϊου	ὄποϊας	ὄποϊου
Δοτική	ὄποϊῶ	ὄποϊα	ὄποϊῶ
Αιτιατική	ὄποϊον	ὄποϊαν	ὄποϊον
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	ὄποϊοι	ὄποϊαι	ὄποϊα
Γενική	ὄποϊῶν	ὄποϊῶν	ὄποϊῶν
Δοτική	ὄποϊοῖς	ὄποϊαῖς	ὄποϊοῖς
Αιτιατική	ὄποϊούς	ὄποϊάς	ὄποϊα
Κλητική	-	-	-

ἡλίκος, ἡλίκη, ἡλίκον			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	ἡλίκος	ἡλίκη	ἡλίκον
Γενική	ἡλίκου	ἡλίκης	ἡλίκου
Δοτική	ἡλίκῳ	ἡλίκῃ	ἡλίκῳ
Αιτιατική	ἡλίκον	ἡλίκην	ἡλίκον
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	ἡλίκοι	ἡλίκαι	ἡλικά
Γενική	ἡλίκων	ἡλίκων	ἡλίκων
Δοτική	ἡλίκοις	ἡλίκαις	ἡλίκοις
Αιτιατική	ἡλίκους	ἡλίκας	ἡλικά
Κλητική	-	-	-

όπηλίκος, όπηλίκη, όπηλίκον			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	όπηλίκος	όπηλίκη	όπηλίκον
Γενική	όπηλίκου	όπηλίκης	όπηλίκου
Δοτική	όπηλίκω	όπηλίκη	όπηλίκω
Αιτιατική	όπηλίκον	όπηλίκην	όπηλίκον
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	όπηλίκοι	όπηλίκαι	όπηλικά
Γενική	όπηλίκων	όπηλίκων	όπηλίκων
Δοτική	όπηλίκοις	όπηλίκαις	όπηλίκοις
Αιτιατική	όπηλίκους	όπηλίκας	όπηλικά
Κλητική	-	-	-

όποδαπός, όποδαπή, όποδαπόν			
Ενικός αριθμός			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Ονομαστική	όποδαπός	όποδαπή	όποδαπόν
Γενική	όποδαποῦ	όποδαπῆς	όποδαποῦ
Δοτική	όποδαπῶ	όποδαπῆ	όποδαπῶ
Αιτιατική	όποδαπόν	όποδαπήν	όποδαπόν
Κλητική	-	-	-
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	όποδαποί	όποδαπαί	όποδαπά
Γενική	όποδαπῶν	όποδαπῶν	όποδαπῶν
Δοτική	όποδαποῖς	όποδαπαῖς	όποδαποῖς
Αιτιατική	όποδαπούς	όποδαπάς	όποδαπά
Κλητική	-	-	-

Παρατηρήσεις στον τονισμό του ρήματος εἶμι

α) Όταν το ρήμα εἶμι είναι **σύνθετο**, ανεβάζει τον τόνο στην οριστική του ενεστώτα, καθώς και στο β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ίδιου χρόνου.

π.χ.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ			
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
πάρειμι πάρει πάρεστι(ν) πάρεσμεν πάρεστε πάρεισι(ν)	παρῶ παρῆς παρῆ παρῶμεν παρῆτε παρῶσι	παρείην παρείης παρείη παρείημεν/ παρείμεν παρείητε/ παρείτε παρείησαν/παρείεν	- πάρισθι παρέστω - πάρεστε παρέστων/ παρόντων/ παρέστωσαν
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ			
Οριστική			
παρῆν παρῆσθα παρῆν παρῆμεν παρῆτε/παρῆστε παρῆσαν			

β) Οι δισύλλαβοι τύποι της οριστικής του ενεστώτα, δηλαδή όλοι πλην του εἶ, είναι **εγκλιτικοί**.

γ) Στο γ' ενικό πρόσωπο ἐστὶ(ν) ο τόνος ανεβαίνει:

- Είναι υπαρκτικό και σημαίνει «υπάρχει»: π.χ. ἔστι μοι χρήματα πολλά.
- Σημαίνει «είναι δυνατόν», «επιτρέπεται»: π.χ. ὤν ἔστι μὲν τεκμήρια ὄρα̃ν τὰ τρόπαια.

- Βρίσκεται μετά από τις λέξεις: τοῦτ' (τοῦτο), ἀλλά, εἰ, ὡς, καί, ὅτι, μὲν, οὐκ, μή: π.χ. οὐκ ἔστι, οὐκέτ' ἔστι (δεν υπάρχει πλέον), τοῦτ' ἔστι.
- Βρίσκεται στην αρχή πρότασης ή σε ερώτηση: π.χ. Ἔστιν γὰρ τῶν μὲν τοιούτων συγγραμμάτων μία ὁδός.
Τί ἔστιν; (τι εἶναι; τι συμβαίνει;)
- Βρίσκεται σε φράσεις ὅπως: ἔστιν ὃς (κάποιος), ἔστιν ὅπως (κάπως), ἔστιν ὅπου (κάπου), ἔστιν ὅτε (κάποτε) κ.ά.
π.χ. τῆς τε ἄλλης ἐλλάδος ἔστιν ἄ χωρία.

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β΄

1. Ο αόριστος β΄ **ἔσχον** ανεβάζει τον τόνο στην υποτακτική, ευκτική και προστακτική όταν είναι **σύνθετος** και εφόσον το επιτρέπει η λήγουσα:
σχῶ, σχῆς, σχῆ κ.λπ. → **παράσχω, παράσχης, παράσχη** κ.λπ. **σχές, σχέτω** κ.λπ. → **παράσches, παρασχέτω** κ.λπ. **σχοίην, σχοίης, σχοίη** κ.λπ.
→ **παράσχοιμι, παράσχοις, παράσχοι** κ.λπ.

Παρατήρηση: Ο αόριστος β΄ του ρήματος **ἔχω**, όταν είναι απλός (ἔσχον), σχηματίζει ευκτική **σχοίην**.

Όταν, ὅμως, είναι σύνθετος (παρέσχον) σχηματίζει ευκτική: **σχοίμι**. Π.χ.: παράσχοιμι.

1. Όταν ο τύπος της προστακτικής είναι μονοσύλλαβος και σύνθετος με μονοσύλλαβη πρόθεση διατηρεί τον τόνο στη λήγουσα:
(ρ. ἔχομαι) ἐσχόμεν: σχοῦ → **προσχοῦ**.
2. Τα ρήματα **ἔχω** και **ἔπομαι**, όταν είναι σύνθετα με πρόθεση, ανεβάζουν τον τόνο στην υποτακτική και ευκτική τού μέσου αορίστου β΄, όταν το επιτρέπει η λήγουσα.

Π.χ.: **σχῶμαι, σχῆ, σχῆται** κ.λπ. → **παράσχωμαι, παράσχη, παράσχηται** κ.λπ.
σχοίμην, σχοίο, σχοίτο κ.λπ. → **παρασχοίμην, παράσχοιο, παράσχοιτο** κ.λπ.
σπῶμαι, σπῆ, σπῆται κ.λπ. → **ἐπίσπωμαι, ἐπίσπη, ἐπίσπηται** κ.λπ.
σποίμην, σποίο, σποίτο κ.λπ. → **ἐπισποίμην, ἐπίσποιο, ἐπίσποιτο** κ.λπ.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Ο παθητικός αόριστος α΄ σχηματίζεται από: **την αύξηση** (στην οριστική) + **το ρηματικό θέμα** + το χρονικό πρόσφυμα **-θη-** (-θε-) + **τις καταλήξεις**.

Ειδικότερα:

Ρήματα με χαρακτήρα:	Σχηματίζονται: αύξηση-θέμα-θη-ν	Παράδειγμα
φωνήεν	<p>διατηρούν τον χαρακτήρα του θέματος: αύξηση-θέμα -θη-ν</p> <ul style="list-style-type: none"> Εξαιρούνται τα ρήματα: <i>ἀκούομαι, ἔλκομαι, κελεύομαι, σείομαι</i> 	<p>ρ. λύομαι → ἐλύθην ρ. ἰδρύομαι → ἰδρύθην ρ. ἀκούομαι → ἠκούσθην ρ. ἔλκομαι → εἰλκύσθην ρ. κελεύομαι → ἐκελεύσθην ρ. σείομαι → ἐσείσθην</p>
ένρινο ή υγρό (μ, ν, λ, ρ)	<p>διατηρούν τον χαρακτήρα του θέματος: αύξηση-θέμα -θη-ν</p> <ul style="list-style-type: none"> Εξαιρούνται τα ρήματα: <i>κρίνομαι, τείνομαι, τέμνομαι</i> 	<p>ρ. ὀξύνομαι → ὠξύνην ρ. ἀγγέλλομαι → ἠγγέλην ρ. ἐγείρομαι → ἠγέρθην ρ. κρίνομαι → ἐκρίθην ρ. τείνομαι → ἐτάθην ρ. τέμνομαι → ἐτμήθην</p>
χειλικό (π, β, φ), ή - ππ-	<p>τρέπουν τον χαρακτήρα π, β, φ, ππ σε φ: αύξηση-θέμα-φ-θη-ν</p>	<p>ρ. λείπομαι → ἐλείφθην ρ. ἀμείβομαι → ἀμείφθην ρ. μέμφομαι → ἐμέφθην</p>

		ρ. καλύπτομαι → έκαλύφθην
ουρανικό (κ, γ, χ), - ττ-, -σσ-	τρέπουν τον χαρακτήρα κ, γ, χ, ττ, σσ σε χ: αύξηση-θέμα-χ-θη-ν	ρ. διδάσκομαι → έδιδάχθην ρ. ἄγομαι → ἤχθην ρ. ἄρχομαι → ἤρχθην ρ. πράττομαι → ἐπράχθην
οδοντικό (τ, δ, θ), ή -ζ-	τρέπουν τον χαρακτήρα τ, δ, θ, ζ σε σ: αύξηση-θέμα-σ-θη-ν	ρ. πείθομαι → ἐπέισθην ρ. ψεύδομαι → ἐψεύσθην ρ. δικάζομαι → ἐδικάσθην

ΥΓΡΟΛΗΚΤΑ – ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΑ

Ορισμός
Ενρινόληκτα ονομάζονται τα ρήματα που έχουν χαρακτήρα -μ-, -ν- και υγρόληκτα εκείνα που έχουν χαρακτήρα λ, ρ π.χ.: γέμ-ω, μέν-ω, βούλ-ομαι δέρ-ω κ. ά.

Α. Σχηματισμός ενεργητικού και μέσου Μέλλοντα

άμυν- ῶ άμυν- εῖς άμυν- εἶ άμυν- οὔμεν άμυν- εἶτε άμυν- οὔσιν ὅπως το ποιῶ άμυν-οὔμαι άμυν-εἶ (ῆ) άμυν-εἶται άμυν-οὔμεθα άμυν-εἶσθε άμυν-οὔνται	Ο ενεργητικός και μέσος μέλλοντας των ενρινόληκτων και υγρόληκτων σχηματίζεται από το ρηματικό θέμα και με τις καταλήξεις -ῶ και -οὔμαι, π.χ. άμύνω > άμυνῶ, άμυνοὔμαι, σφάλλω > σφαλῶ, σφαλοὔμαι σημαίνω > σημανῶ, σημανοὔμαι
---	--

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ						
Ενεργητική φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	νεμῶ νεμεῖς	-	νεμοῖμι νεμοῖς	-	νεμεῖν	νεμῶν νεμοῦσα νεμοῦν
Μέση φωνή						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
α' ενικό β' ενικό	νεμοῦμαι νεμῆ(-εἶ)	-	νεμοίμην νεμοῖο	-	νεμεῖσθαι	νεμούμενος νεμουμένη νεμούμενον

-ΙΖΩ

Παρατηρήσεις:

1. **Μόνο τα υπερδισύλλαβα ρήματα σε –ίζω σχηματίζουν συνηρημένο μέλλοντα.**

Εξαιρούνται τα:

- έρίζω → έρίσω,
- θωρακίζω → θωρακίσω,
- καλλωπίζω → καλλωπίσω,
- ράπίζω → ράπισω,
- φορτίζω → φορτίσω.

2. **Τα δισύλλαβα ρήματα σε –ίζω σχηματίζουν μέλλοντα σε –σω.**

π.χ.: κτίζω → κτίσω,

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ:

Τα ρήματα **πεινώ, διψώ, ζώ, χρώμαι** (= μεταχειρίζομαι, χρησιμοποιώ) έχουν χαρακτήρα **-η-** και όχι **-α-** (πεινήω – πεινώ, διπήω – διψώ, ζήω – ζώ, χρήομαι – χρώμαι). Στον ενεστώτα και τον παρατατικό ενεργητικής και μέσης φωνής κλίνονται όπως τα ρήματα σε –άω.

Αλλά, όπου τα ρήματα σε –άω έχουν **α** και **α**, αυτά έχουν **η** και **η** αντίστοιχα.

ζήω-ζώ						
Ενεργητική						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Ενεστώτας	ζώ ζῆς ζῆ ζῶμεν ζῆτε ζῶσι(ν)	ζῶ ζῆς ζῆ ζῶμεν ζῆτε ζῶσι(ν)	ζῶην ζῶης ζῶη ζῶμεν ζῶτε ζῶεν	ζῆ ζήτω	ζῆν	ζῶν ζῶσα ζῶν κλίση
Παρατατικός	ἔζων ἔζης ἔζη ἔζῶμεν ἔζῆτε ἔζων					
Μέλλοντας	βιώσομαι, σπαν. ζήσω					

Αόριστος	έβίων (β')	
Παρακείμενος	βεβίωκα	
Υπερσυντέλικος	έβεβιώκειν	

πεινήω-πεινώ						
Ενεργητική						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Ενεστώτας	πεινώ πεινής πεινή πεινώμεν πεινήτε πεινώσιν	πεινώ πεινής πεινή πεινώμεν πεινήτε πεινώσιν	πεινώμι πεινώς πεινώ πεινώμεν πεινώτε πεινώεν	πεινή πεινήτω πεινήτε πεινώντων	πεινήν	πεινών πεινώσα πεινών κλίση
Παρατατικός	έπεινων έπεινης έπεινή έπεινώμεν έπεινήτε έπεινων	-	-	-	-	-
Μέλλοντας	πεινήσω πεινήσεις πεινήσει πεινήσομεν πεινήσετε πεινήσουσι	-	πεινήσοιμι πεινήσοις πεινήσοι πεινήσοιμεν πεινήσοιτε πεινήσοιεν	-	πεινήσειν	πεινήσων πεινήσουσα πεινήσον κλίση
Αόριστος	επεινά(η)σα επεινά(η)σας επεινά(η)σε επεινά(η)σαμεν επεινά(η)σατε επεινά(η)σαν	πεινά(ή)σω πεινά(ή)σεις πεινά(ή)σει πεινά(ή)σωμεν πεινά(ή)σητε πεινά(ή)σωσιν	πεινά(ή)σαιμι πεινά(ή)σαις πεινά(ή)σαι πεινά(ή)σαιμεν πεινά(ή)σαιτε πεινά(ή)σαιεν	πεινά(η)σον πεινά(η)σάτω πεινά(ή)σατε πεινά(η)σάντων ή πεινά(η)σάτωσαν	πεινά(ή)σαι	πεινά(ή)σας -σασα -σαν κλίση
Παρακείμενος	πεπεινήκα πεπεινήκας πεπεινήκε πεπεινάκαμεν πεπεινάκατε πεπεινάκασιν	πεπεινήκως ᾧ πεπεινήκως ἦς πεπεινήκως ἦ πεπεινήκότες ᾧμεν πεπεινήκότες ἦτε πεπεινήκότες ᾧσι	πεπεινήκως εἶην πεπεινήκως εἶης πεπεινήκως εἶη πεπεινήκότες εἶμεν πεπεινήκότες εἶτε πεπεινήκότες εἶεν	πεπεινήκως ἴσθι πεπεινήκως ἔστω πεπεινήκότες ἔστε πεπεινήκότες ἔστων	πεπεινήκηναι	πεπεινήκως -κυῖα κός κλίση
Υπερσυντέλικος	-	-	-	-	-	-

διψήω-διψώ						
Ενεργητική						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Ενεστώτας	διψῶ διψῆς διψῆ διψῶμεν διψῆτε διψῶσιν	διψῶ διψῆς διψῆ διψῶμεν διψῆτε διψῶσιν	διψῶμι διψῶς διψῶ διψῶμεν διψῶτε διψῶεν	δίψη διψήτω διψήτε διψόντων	διψῆν	διψῶν διψῶσα διψῶν κλίση
Παρατατικός	ἔδιψων ἔδιψης ἔδιψη ἔδιψῶμεν ἔδιψῆτε ἔδιψων					
Μέλλοντας	διψήσω					
Αόριστος	ἔδιψησα					
Παρακείμενος	δεδιψηκα					
Υπερσυντέλικος	διψήσας εἶχον					

χρῶμαι-χρώμαι						
Μέση						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Ενεστώτας	χρῶμαι χρῆ χρῆται χρώμεθα χρήσθε χρῶνται	χρῶμαι χρῆ χρῆται χρώμεθα χρήσθε χρῶνται	χρώμην χρῶο χρῶτο χρώμεθα χρῶσθε χρῶντο	χρῶ χρήσθω χρήσθε χρήσθων ἢ χρήσθωσαν	χρήσθαι	χρώμενος χρωμένη χρώμενον κλίση

Παρατατικός	έχρώμην έχρῶ έχρητο έχρώμεθα έχρησθε έχρώντο
Μέλλοντας	χρήσομαι
Αόριστος	έχρησάμην
Παρακείμενος	κέχρημαι
Υπερσυντέλικος	έκεχρήμην

Τα ρήματα σε **-έω με μονοσύλλαβο θέμα** όπως τα **πλέω, πνέω, ρέω** και **δέομαι** συναίρουνται μόνο όπου μετά το χαρακτήρα **-ε-** ακολουθεί άλλο **-ε-** ή **-ει-**:
 π.χ.: πνέω, πνεῖς, πνεῖ, πνέομεν, πνεῖτε, πνέουσι(ν).

Παρατηρήσεις:

1. Το β' ενικό της οριστικής ενεστώτα του ρήματος **δέομαι** (= χρειάζομαι, παρακαλώ) **δεν συναίρειται: δέει/δέη.**
2. Το ρήμα **δέω-δῶ** (= δένω) συναίρειται συνήθως σε όλους τους τύπους. π.χ.: δῶ, δεῖς, δεῖ, δοῦμεν κ.λπ.
3. Τα ρήματα σε **-έω με μονοσύλλαβο θέμα**, όταν είναι **σύνθετα** με μονοσύλλαβη ή δισύλλαβη πρόθεση, στο **β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα της ενεργητικής φωνής** ανεβάζουν τον τόνο στην τελευταία συλλαβή της πρόθεσης.
 π.χ.: ρ. πλέω, πλεῖ → ἀπόπλει
 ρ. πνέω, πνεῖ → ἔκπνει
 ρ. ρέω, ρεῖ → ἀπόρρει

πλέω						
Ενεργητική						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Ενεστώτας	πλέω πλεῖς πλεῖ πλέομεν πλεῖτε πλέουσι	πλέω πλέης πλήη πλέωμεν πλήητε πλέωσι	πλέοιμι πλέοις πλέοι πλέοιμεν πλέοιτε πλέοιεν	πλεῖ πλείτω	πλεῖν	πλέων πλέου σα πλέον κλίση

Παρατατικός	ἔπλεον ἔπλεις ἔπλει ἐπλέομεν ἐπλεῖτε ἔπλεον
Μέλλοντας	πλεύσομαι
Αόριστος	ἔπλευσα
Παρακείμενος	πέπλευκα
Υπερσυντέλικος	ἐπεπλεύκειν

δέομαι						
Μέση						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Ενεστώτας	δέομαι δέη (ει) δεῖται δεόμεθα δεῖσθε δέονται	δέωμαι δέη δέηται δεώμεθα δέησθε δέωνται	δεοίμην δέοιο δέοιτο δεοίμεθα δεοίσθε δέοιντο	δέου δεῖσθω δεῖσθε δεῖσθων ἢ δεῖσθωσαν	δεῖσθαι	δεόμενος δεομένη δεόμενον κλίση
Παρατατικός	ἐδεόμην ἐδέου ἐδεῖτο ἐδεόμεθα ἐδεῖσθε ἐδέοντο					
Μέλλοντας	δεήσομαι					
Αόριστος						
Παρακείμενος	δεδέημαι					
Υπερσυντέλικος	ἐδεδήμην					

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ						ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή	Οριστική
ρέω ρέις ρέϊ ρέομεν ρέϊτε ρέουσι(ν)	ρέω ρέης ρέη ρέωμεν ρέητε ρέωσι(ν)	ρέοιμι ρέοις ρέοι ρέοιμεν ρέοιτε ρέοιεν	- ρέϊ ρείτω - ρέϊτε ρέόντων/ ρείτωσαν	ρέϊν	ρέων ρέουσ α ρέον	ἔρρεον ἔρρεις ἔρρει ἔρρέομεν ἔρρεϊτε ἔρρεον

ρίγῳ						
Ενεργητική						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Ενεστώτας	ρίγῳ ρίγῳς ρίγῳ ρίγῳμεν ρίγῳτε ρίγῳσι(ν)	ρίγῳ ρίγῳς ρίγῳ ρίγῳμεν ρίγῳτε ρίγῳσι(ν)	ρίγῳην ρίγῳης ρίγῳη ρίγῳμεν ρίγῳτε ρίγῳεν		ρίγῳν	ρίγῳν ρίγῳσα ρίγῳν κλίση
Παρατατικός	ἔρριγῶν ἔρριγῶς ἔρριγῶ ἔρριγῳμεν ἔρριγῳτε ἔρριγῶν	Το ρ. ρίγῳ (= με πιάνει ρίγος, κρυώνω) είχε χαρακτήρα ω (θ. ρίγ-) και γι' αυτό, όταν συναίρειται, έχει ω και ψ, όπου τα ρήματα σε -όω έχουν ου ή οι (δηλ. συναίρει το χαρακτήρα ω με το επόμενο φωνήεν των (ολικών) καταλήξεων παντού σε ω και ψ):				
Μέλλοντας	ρίγῳσω					
Αόριστος	ἔρριγῶσα					
Παρακείμενος	ἔρριγῶκα					
Υπερσυντέλικος						

Παρατήρηση:

Το ρήμα **χόω -ῶ** (= σκεπάζω με χώμα) εκτείνει τον χαρακτήρα του θέματος -ο- σε -ω- και παίρνει -σ-μπροστά από **θ, μ, τ** και το ρήμα **ἀρώ -ῶ** (= οργώνω) διατηρεί παντού τον βραχύχρονο χαρακτήρα -ο-

Β' ΣΥΖΥΓΙΑ

Κατάλογος συνηθέστερων φωνηεντόληκτων ρημάτων σε –μι : **ἴστημι, τίθημι, ἴημι, δίδωμι, ὀνίνημι, πῖμπρημι, πῖμπλημι, ἄγαμαι, δύναμαι, ἐπίσταμαι** (αποθετικά)

Κανόνες τονισμού

1. Ο ενεστώτας και παρατατικός όταν είναι σύνθετοι τονίζονται όπως και απλοί.
2. Στην προστακτική του ενεστώτα ενεργητικής και μέσης φωνής, τα ρήματα σε –μι όταν είναι σύνθετα με πρόθεση τονίζονται όπως και τα απλά. π.χ.:
ἴστη → παρίστη   τίθεσο → ἀνατίθεσο
ἴστατε → παρίστατε   τίθεσθε → ἀνατίθεσθε.
3. Στον αόριστο β´, τα ρήματα σε –μι όταν είναι σύνθετα με πρόθεση ανεβάζουν τον τόνο σε β´ενικό και β´πληθυντικό πρόσωπο στην προστακτική ενεργητικής και μέσης φωνής. Ποτέ όμως ο τόνος δεν ξεπερνά την τελευταία συλλαβή της πρόθεσης.
π.χ.:
θές → ἀπόθες, ἀπόθετε
θές → πρόσθες, πρόσθετε
θοῦ → ἀπόθου, ἀπόθεσθε
δός → παράδος, παράδοτε
δός → ἔκδος, ἔκδοτε
δοῦ → παράδου, παράδοσθε
ἔς → ἄφες, ἄφετε
4. Στην προστακτική του αορίστου β´ μέσης φωνής δεν ανεβάζουν τον τόνο:
  - οι τύποι θοῦ, δοῦ όταν είναι σύνθετοι με μονοσύλλαβη πρόθεση π.χ.:
δοῦ → προσδοῦ   θοῦ → ἐνθοῦ
  - ο τύπος οὔ όταν είναι σύνθετος με μονοσύλλαβη πρόθεση ή με δισύλλαβη πρόθεση που έχει πάθει έκθλιψη:
π.χ.:
οὔ → προσοῦ   οὔ → ἐφοῦ.
5. Οι ονοματικοί τύποι (απαρέμφατο και μετοχή) του αορίστου β´ όταν είναι σύνθετοι τονίζονται όπως και απλοί:
π.χ.: θεῖναι → ἀναθεῖναι
θεις → ἀναθεις

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

ΑΝΩΜΑΛΑ

Α. Ρήμα εἶμι (θ. ισχυρό εἶ-, θ. αδύνατο ἰ-) (= θα πάω)

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ					ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Οριστική
εἶμι	ἴω	ἴοιμι/ἰοίην	-	ἰέναι	ἦα/ἦειν
εἶ	ἴης	ἴοις/ἰοίης	ἴθι	Μετοχή	ἦεις/ἦεισθα
εἶσι(ν)	ἴη	ἴοι/ἰοίη	ἴτω		ἦει
ἴμεν	ἴωμεν	ἴοιμεν	-		ἦμεν
ἴτε	ἴητε	ἴοιτε	ἴτε	ἰῶν ἰούσα ἰὸν	ἦτε
ἴασι(ν)	ἴωσι(ν)	ἴοιεν	ἰόντων/ἴτωσαν		ἦσαν/ἦεσαν

Παρατηρήσεις:

1. Η οριστική ενεστώτα του εἶμι χρησιμοποιείται ως οριστική μέλλοντα του ρήματος ἔρχομαι και οπαρατατικός του εἶμι χρησιμοποιείται ως παρατατικός του ρήματος ἔρχομαι.

Το ρήμα ἔρχομαι αναπληρώνεται στην υποτακτική , ευκτική, προστακτική, απαρέμφατο και μετοχή ενεστώτα από τους τύπους του εἶμι.

2. Οι αρχικοί χρόνοι του ρήματος ἔρχομαι είναι οι εξής:

Αρχικοί χρόνοι	
Ενεστώτας	ἔρχομαι
Παρατατικός	ἦα/ἦειν

Μέλλοντας	εἶμι
Αόριστος β'	ἦλθον
Παρακείμενος	ἐλήλυθα
Υπερσυντέλικος	ἐληλύθειν

3. Οι σύνθετοι τύποι της οριστικής και προστακτικής ενεστώτα του εἶμι ανεβάζουν τον τόνο εάν το επιτρέπει η λήγουσα.

π.χ.: εἶμι → πάρειμι, πάρει κ.λπ. ἴθι → πάριθι, παρίτω κ.λπ.

Β. Ρήμα φημι (θ. ισχυρό φη-, θ. αδύνατο φά-) (= λέω, ισχυρίζομαι, συμφωνώ)

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ					ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Οριστική
φημι φῆς/φῆς φησὶ(ν) φαμέν φατὲ φασὶ(ν)	φῶ φῆς φῆ φῶμεν φῆτε φῶσι(ν)	φαίην φαίης φαίη φαίημεν/ (φαῖμεν) φαίητε/ (φαῖτε) φαίησαν /(φαῖεν)	- φάθι φάτω - φάτε φάντων/φάτωσαν	φάναι Μετοχή φάσκων φάσκουσα φάσκον	ἔφην ἔφησθα/ἔφης ἔφη ἔφαμεν ἔφατε ἔφασαν

Παρατηρήσεις:

1. Το ρήμα φημι έχει ισχυρό θέμα **φη-** και ασθενές θέμα **φᾶ-**. Από το θέμα **φη-** σχηματίζονται: ο ενικός αριθμός της οριστικής ενεστώτα και παρατατικού και η υποτακτική ενεστώτα. Από το θέμα **φᾶ-** σχηματίζονται οι υπόλοιποι τύποι.
2. Ο παρατατικός ἔφην, η υποτακτική, η ευκτική, το απαρέμφατο και η μετοχή του ρήματος φημι έχουν **σημασία αορίστου**.
3. Τα **σύνθετα** του ρήματος φημι, στην οριστική και προστακτική ενεστώτα , **ανε - βάζουν τον τόνο, εάν το επιτρέπει η λήγουσα**.
π.χ.: φημι → σύμφημι, σύμφης κ.λπ. φάθι → σύμφαθι, συμφάτω κ.λπ.
4. Οι σημασίες του ρήματος φημι είναι α) ισχυρίζομαι και β) λέω. α) όταν σημαίνει «ισχυρίζομαι», σχηματίζει τον μέλλοντα και τον αόριστο από το θέμα του: φήσω, ἔφησα. β) όταν σημαίνει «λέω», σχηματίζει τον μέλλοντα και τον αόριστο από το ρήμα λέγω: λέξω/ἔρῶ, εἶπον. Το ρήμα σύνθετο με τις προθέσεις σύν, κατά, ἀπό και ἀντί αποκτά τις παρακάτω σημασίες:
σύμφημι = συμφωνώ, ομολογώ
κατάφημι = λέω ναι, βεβαιώνω
ἀπόφημι = δεν συμφωνώ, αρνούμαι
ἀντίφημι = ισχυρίζομαι το αντίθετο, αντιλέγω
οὐ φημι + απαρέμφατο = αρνούμαι
5. Οι **δισύλλαβοι τύποι της οριστικής ενεστώτα** του ρήματος **φημι** είναι **εγκλιτικοί**.
π.χ. Ἐγὼ δέ **φημι** πρῶτα μὲν δῆμον ξύμπαν ὠνομάσθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ μέρος. Οὐ **φησι**. καίτοι πόλλ' ἔπεστράφη πέδον.
Ἡμεῖς δὲ μηδίσει μὲν αὐτοὺς οὐ **φαμεν**. Ἄ δὲ τελευταῖά **φατε** ἀδικηθῆναι.
Τοιαῦτά **φασι** τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ κάμοι, κηρύξαντ' ἔχειν.
6. Οι αρχικοί χρόνοι του ρήματος **φημι** είναι οι εξής:

Αρχικοί χρόνοι	
Ενεστώτας	φημι
Παρατατικός	ἔφην

Μέλλοντας	φήσω
Αόριστος β'	ἔφησα
Παρακείμενος	-
Υπερσυντέλικος	-

Γ. Το ρήμα οἶδα (θ. ισχυρό εἶδ-/οἶδ-, θ. αδύνατο ἰδ-) (= γνωρίζω)

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ					ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Οριστική
οἶδα οἶσθα οἶδε ἴσμεν ἴστε ἴσασι(ν)	εἰδῶ εἰδῆς εἰδῆ εἰδῶμεν εἰδῆτε εἰδῶσι(ν)	εἰδείην εἰδείης εἰδείη εἰδείημεν/(εἰδείμεν) εἰδείητε/(εἰδείτε) εἰδείησαν/(εἰδείεν)	- ἴσθι ἴστω - ἴσθε ἴστων/ἴστωσαν	εἰδέναι Μετοχή εἰδῶς εἰδυῖα εἰδὸς	ἤδειν/ἤδη ἤδεις/ἤδησθα ἤδει/ἤδειν ἤδεμεν/ἤσμεν ἤδετε/ἤστε ἤδεσαν/ἤσαν

Παρατηρήσεις:

1. Το ρήμα οἶδα είναι παρακείμενος β' του ἀχρηστού ρήματος εἶδω και έχει σημασία ενεστώτα.
2. Ο υπερσυντέλικος ἤδειν/ἤδη κ.λπ. έχει σημασία παρατατικού.

3. Τα σύνθετα του ρήματος οίδα ανεβάζουν τον τόνο στην οριστική και προστακτική , εάν το επιτρέπει η λήγουσα.
π.χ.: οίδα → κάτοιδα, κάτοισθα κ.λπ.
ἴσθι → κάτισθι, κατίστω κ.λπ.
4. Ο **ἀόριστος β'**, ο **παρακείμενος** και ο **υπερσυντέλικος** αναπληρώνονται από το ρήμα **γινώσκω**. Οι αρχικοί χρόνοι λοιπόν του ρήματος **οίδα** είναι οι εξής:
- 5.

Αρχικοί χρόνοι	
Ενεστώτας	οίδα
Παρατατικός	ἤδην/ἤδησθα
Μέλλοντας	εἰδήσω/εἴσομαι
Αόριστος β'	ἔγνων
Παρακείμενος	ἔγνωκα
Υπερσυντέλικος	ἔγνώκειν

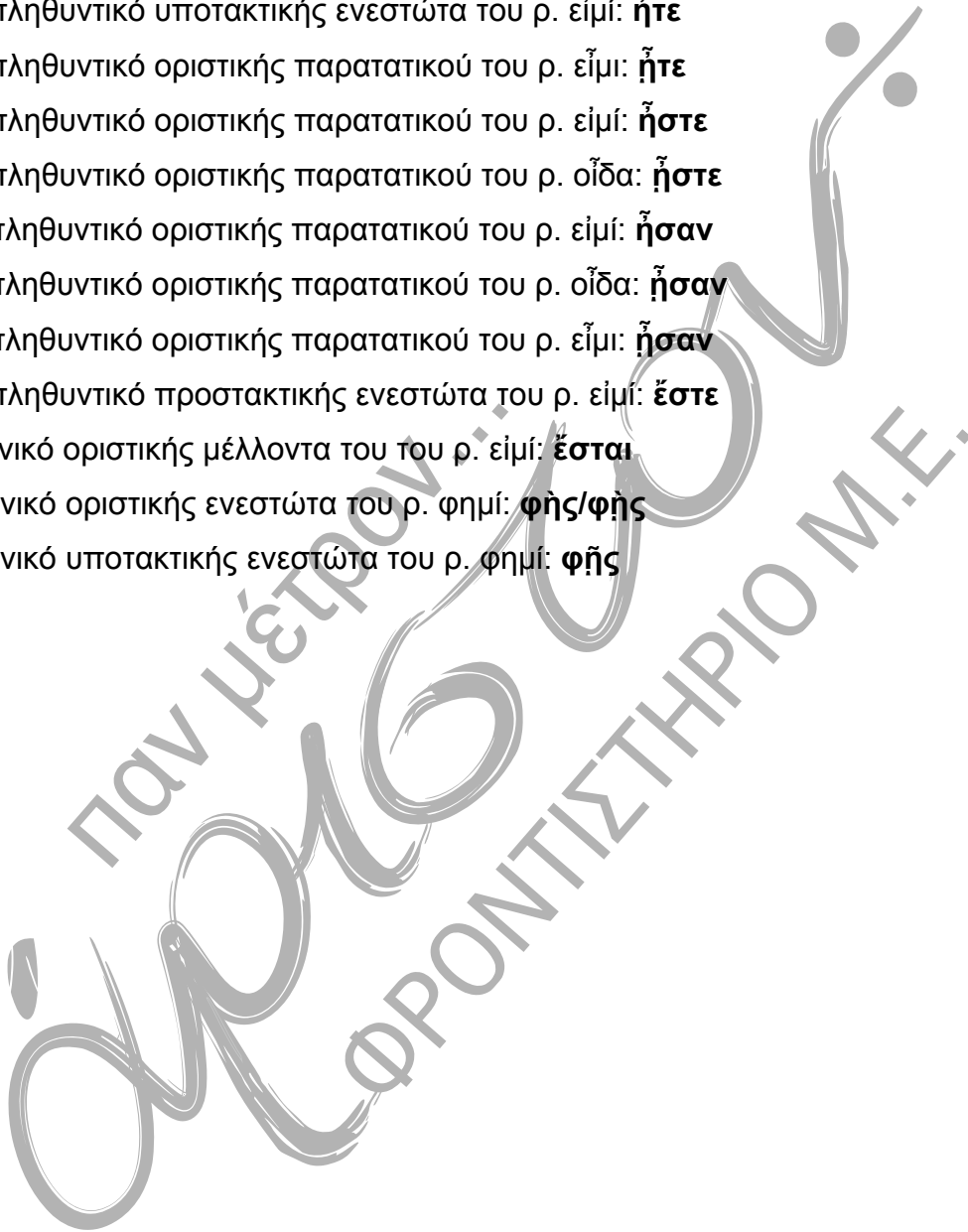
Όμοιοι και ομόηχοι τύποι των ρημάτων εἶμι, εἰμί, ἴημι, φημί, οἶδα

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται προκειμένου να μη γίνει σύγχυση ανάμεσα στους όμοιους ή ομόηχους τύπους που παρουσιάζουν τα ρήματα εἶμι, εἰμί, ἴημι, φημί και οἶδα.

Αυτοί είναι οι εξής:

- β' ενικό οριστικής ενεστώτα του ρ. εἰμί: **εἶ** β' ενικό οριστικής ενεστώτα/μέλλοντα του ρ. εἶμι: **εἶ**
- β' ενικό προστακτικής ενεστώτα του ρ. εἰμί: **ἴσθι** β' ενικό προστακτικής ενεστώτα του ρ. οἶδα: **ἴσθι**
- α' ενικό ευκτικής ενεστώτα του ρ. εἰμί: **εἶην** α' ενικό ευκτικής αορίστου β' του ρ. ἴημι: **εἶ**
- α' ενικό παρατατικού του ρ. ἴημι: **ἴην** α' ενικό παρατατικού του ρ. εἶμι: **ἦεν**
- β' ενικό ευκτικής ενεστώτα του ρ. εἰμί: **εἶης**
- β' ενικό ευκτικής αορίστου β' του ρ. ἴημι: **εἶης**
- β' ενικό παρατατικού του ρ. ἴημι: **ἶεις**
- β' ενικό ευκτικής ενεστώτα/ μέλλοντα του ρ. εἶμι: **ἴοις**
- β' ενικό οριστικής ενεστώτα του ρ. ἴημι: **ἴης**
- β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα του ρ. εἶμι: **ἴης**
- β' ενικό οριστικής παρατατικού του ρ. εἶμι: **ἦεις**
- γ' ενικό ευκτικής ενεστώτα του ρ. εἰμί: **εἶη**
- γ' ενικό ευκτικής αορίστου β' του ρ. ἴημι: **εἶη**
- γ' ενικό οριστικής παρατατικού του ρ. εἶμι: **ἦει**
- γ' ενικό ευκτικής ενεστώτα/ μέλλοντα του ρ. εἶμι: **ἴοι**
- γ' ενικό παρατατικού του ρ. ἴημι: **ἶει**
- γ' ενικό προστακτικής ενεστώτα του ρ. ἴημι: **ἴει**
- απαρέμφατο ενεστώτα του ρ. εἰμί: **εἶναι**
- απαρέμφατο αορίστου β' του ρ. ἴημι: **εἶναι**
- α' πληθυντικό ευκτικής ενεστώτα του ρ. εἰμί: **εἶμεν**
- α' πληθυντικό οριστικής αορίστου β' του ρ. ἴημι: **εἶμεν**
- α' πληθυντικό ευκτικής αορίστου β' του ρ. ἴημι: **εἶμεν**
- α' πληθυντικό παρατατικού του ρ. εἰμί: **ἦμεν**
- α' πληθυντικό παρατατικού του ρ. εἶμι: **ἦμεν**
- α' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα του ρ. εἶμι: **ἴμεν**
- β' πληθυντικό ευκτικής ενεστώτα του ρ. εἰμί: **εἶτε**

- β' πληθυντικό οριστικής αορίστου β' του ρ. ἴημι: **εἶτε**
- β' πληθυντικό ευκτικής αορίστου β' του ρ. ἴημι: **εἶτε**
- β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα του του ρ. εἶμι: **ἴτε**
- β' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα του ρ. εἶμι: **ἴτε**
- β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού του ρ. εἶμι: **ἦτε**
- β' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα του ρ. εἶμι: **ἦτε**
- β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού του ρ. εἶμι: **ἦτε**
- β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού του ρ. εἶμι: **ἦστε**
- β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού του ρ. οἶδα: **ἦστε**
- γ' πληθυντικό οριστικής παρατατικού του ρ. εἶμι: **ἦσαν**
- γ' πληθυντικό οριστικής παρατατικού του ρ. οἶδα: **ἦσαν**
- γ' πληθυντικό οριστικής παρατατικού του ρ. εἶμι: **ἦσαν**
- β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα του ρ. εἶμι: **ἔστε**
- γ' ενικό οριστικής μέλλοντα του του ρ. εἶμι: **ἔσται**
- β' ενικό οριστικής ενεστώτα του ρ. φημί: **φήσ/φήσ**
- β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα του ρ. φημί: **φήσ**

Ρήμα: ἐπίσταμαι (= γνωρίζω καλά), (θ. ἐπι-στη-, ἐπι-στᾶ-)

Το ρήμα **ἐπίσταμαι** κλίνεται στον ενεστώτα και τον παρατατικό κατά το ρήμα **ἴστημι - ἴσταμαι**.

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
Ενεστ.	ἐπίσταμαι ἐπίστασαι ἐπίσταται ἐπιστάμεθα ἐπίστασθε ἐπίστανται	ἐπίστωμαι ἐπίστη ἐπίστηται ἐπιστώμεθα ἐπίστησθε ἐπίστωνται	ἐπισταίμην ἐπίσταιο ἐπίσταιπο ἐπισταίμεθα ἐπίσταισθε ἐπίσταιντο	- ἐπίστω / ἐπίστασο ἐπιστάσθω - ἐπίστασθε ἐπιστάσθων
Παρατ.	ἠπιστάμην ἠπίστω / ἠπίστασο ἠπίστατο ἠπιστάμεθα ἠπίστασθε ἠπίσταντο			
Ενδεικτικός σχηματισμός των άλλων χρόνων				
Μέλλ.	ἐπιστήσομαι ἐπιστήσει, - η	-	ἐπιστησοίμην ἐπιστήσοιον	-
Παθ.Αόρ.	ἠπιστήθην ἠπιστήθης	ἐπιστηθῶ ἐπιστηθῆς	ἐπιστηθείην ἐπιστηθείς	- ἐπιστήθητι

	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστ.	ἐπίστασθαι	ἐπιστάμενος ἐπισταμένη ἐπιστάμενον
Παρατ.		
Ενδεικτικός σχηματισμός των άλλων χρόνων		
Μέλλ.	ἐπιστήσεσθαι	ἐπιστησόμενος ἐπιστησομένη ἐπιστησόμενον
Παθ.Αόρ.	ἐπιστηθῆναι	ἐπιστηθεῖς ἐπιστηθεῖσα ἐπιστηθὲν

Παρατηρήσεις:

1. Το ρήμα **ἐπίσταμαι** **δεν** είναι σύνθετο από το ρ. ἴσταμαι (ἐπί + ἴσταμαι -> ἐφίσταμαι = ἐπιστατώ).
2. Ο παρακείμενος και υπερσυντέλικος του ρήματος **ἐπίσταμαι** αναπληρώνονται από το ρήμα **γινώσκω**.
 Παρακείμενος: **ἔγνωκα**, Υπερσυντέλικος: **ἔγνωκειν**.

Ρήμα: δύναμαι, (θ. δυνα-, δυνασ-)

Το ρήμα **δύναμαι** κλίνεται επίσης στον ενεστώτα και τον παρατατικό κατά το ρήμα **ἴστημι - ἴσταμαι**.

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστ.
Ενεστ.	δύναμαι δύνασαι δύνονται δυνάμεθα δύνασθε δύνανται	δύνωμαι δύνη δύνηται δυνώμεθα δύνησθε δύνωνται	δυναίμην δύναιο δύναιτο δυναίμεθα δύναισθε δύναιντο	- - δυνάσθω - - δυνάσθωσαν
Παρατ.	ἐ(ή)δυνάμην ἐ(ή)δύνω ἐ(ή)δύνωτο ἐ(ή)δυνάμεθα ἐ(ή)δύνασθε ἐ(ή)δύναντο	-	-	-
Ενδεικτικός σχηματισμός των άλλων χρόνων				
Μέλλ.	δυνήσομαι δυνήσει,- η	-	δυνησοίμην δυνήσοιο	-
Παθ. Μέλλ.	δυνήθησομαι δυνηθήσει,- η	-	δυνηθησοίμην δυνηθήσοιο	-
Αόρ.	ἐδυνησάμην ἐδυνήσω	δυνήσωμαι δυνήση	δυνησαίμην δυνήσαιο	- δύνησαι
Παθ.Αόρ.	ἐ(ή)δυνήθην ἐ(ή)δυνήθης	δυνηθῶ δυνηθῆς	δυνηθείην δυνηθείς	- δυνήθητι
	ἐδυνάσθην ἐδυνάσθης	δυνασθῶ δυνασθῆς	δυνασθείην δυνασθείς	- δυνάσθητι
Παρακ.	δεδύνημαι δεδύνησαι	(δεδυνημένος,-η,-ον ῶ)	(δεδυνημένος,-η,-ον εῖην)	(δεδύνησο)

	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστ.	δύνασθαι	δυνάμενος δυναμένη δυνάμενον
Παρατ.	-	-
Μέλλ.	δυνήσεσθαι	δυνησόμενος δυνησομένη δυνησόμενον
Παθ. Μέλλ.	δυνηθήσεσθαι	δυνηθησόμενος δυνηθησομένη δυνηθησόμενον
Αόρ.	δυνήσασθαι	δυνησάμενος δυνησαμένη δυνησάμενον
Παθ. Αόρι.	δυνηθῆναι	δυνηθεις δυνηθείσα δυνηθὲν
	δυνασθῆναι	δυνασθεις δυνασθείσα δυνασθὲν
Παρακ.	(δεδυνῆσθαι)	(δεδυνημένος, -η, -ον)

Παρατήρηση:

Η **προστακτική** ενεστώτα του ρήματος δύναμαι σχηματίζει **μόνο γένικό και γ' πληθυντικό** πρόσωπο: **δυνάσθω - δυνάσθωσαν.**

• **Ρήμα: μέμνημαι (= θυμάμαι), (θ. μνη-)**

Το ρ. **μέμνημαι** είναι παρακείμενος του ρήματος **μιμνήσκομαι** με σημασία ενεστώτα. Σχηματίζεται στην οριστική, προστακτική, απαρέμφατο και μετοχή ομαλά , όπως ο παρακείμενος των βαρύτονων ρημάτων (π.χ. λέλυμαι, λέλυσαι κτλ), **αλλά** στην υποτακτική σχηματίζεται:

α) **μονολεκτικά** με κατάληξη **-ῶμαι**: μεμνῶμαι, μεμνῆ, μεμνήται κ.λπ.

β) **περιφραστικά**, μεμνημένος, -η, -ον ῶ κ.λπ.στην ευκτική σχηματίζεται:

α) **μονολεκτικά** με κατάληξη **-ήμην**: μεμνήμην, μεμνήο, μεμνήτο κ.λπ.

β) **περιφραστικά**, μεμνημένος, -η, -ον εἶην κ.λπ.

Ενδεικτικός σχηματισμός του παρακειμένου μέμνημαι.

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
μέμνημαι	μεμνῶμαι	μεμνήμην	-	μεμνήσθαι	μεμνημένος, -η, -ον
μέμνησαι	μεμνή και μεμνημένος,- η,-ον ῶ μεμνημένος,- η,-ον ῆς	μεμνήο και μεμνημένος,- η,-ον εἶην μεμνημένος,- η,-ον εἶης	μέμνησο		

- **Ρήμα: κείμαι (= κείτομαι, είμαι τοποθετημένος), (θ. κει-)**

Το **κείμαι** είναι ενεστώτας με σημασία παρακειμένου του ρήματος **τίθεμαι** και έχει παρατατικό με σημασία υπερσυντελικού: **έκείμην**

Οι χρόνοι του σχηματίζονται με τον ακόλουθο τρόπο:

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστ.	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστ.	κείμαι κείσαι κείται κείμεθα κείσθε κείνται	κείμενος ὦ κείμενος ἦς κείται κείμενοι ῶμεν κείσθε κέωνται	κείμενος εἶην κείμενος εἶης κέοιτο κείμενοι εἶημεν κείμενοι εἶητε κέοιντο	- κείσο κείσθω - κείσθε κείσθων	κείσθαι	κείμενος κειμένη κείμενον
Παρατ.	έκείμην έκεισο έκειτο έκείμεθα έκεισθε έκειντο					

Ενδεικτικός σχηματισμός του μέλλοντα

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Μέλλ.	κείσομαι κείση	-	(κείσοίμην) (κείσοιο)	-	(κείσεσθαι)	(κείσόμενος, -η, ον)

Παρατηρήσεις:

1. Το ρήμα **κεῖμαι** όταν είναι σύνθετο **ανεβάζει τον τόνο σε όλες τις εγκλίσεις, αλλά όχι στο απαρέμφατο.**
π.χ.:ρ. διάκειμαι → διάκεισαι, διάκεισο **αλλά διακεῖσθαι**,
ρ. σύγκειμαι → σύγκεινται, σύγκεισθε **αλλά συγκεῖσθαι**,
ρ. πρόσκειμαι → πρόσκεισθε, πρόσκεισθε **αλλά προσκεῖσθαι**.
2. **Συνήθως απαντώνται οι τύποι της οριστικής, προστακτικής, του απαρεμφάτου και της μετοχής ενεστώτα και ο παρατατικός.**
3. Ο μέλλοντας **κείσομαι** κλίνεται ομαλά.

παν μέτρον...
ἀριστων
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε.

• **Ρήμα: κάθηναι (= κάθομαι), (θ. ἤσ-, ἤ-)**

Το ρ. **κάθηναι** είναι ενεστώτας με σημασία παρακειμένου του ρήματος **καθέζομαι** και ο παρατατικός **ἐκάθημην** έχει σημασία υπερσυντελικού.

Οι χρόνοι του σχηματίζονται με τον ακόλουθο τρόπο:

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστ.
Ενεστ.	κάθηναι κάθησαι / κάθη κάθηται καθήμεθα κάθηστε κάθηνται	(κάθωμαι / καθῶμαι) (κάθη / καθῆ) καθῆται καθῶμεθα καθῆσθε καθῶνται	καθήμην (καθῆο) (καθῆτο) (καθήμεθα) καθῆσθε (καθῆντο) και καθοίμην καθοῖο κ.λπ.	- κάθησο καθήσθω - (κάθησθε) (καθήσθων)
Παρατ.	ἐκάθημην / καθήμην ἐκάθησο / καθῆσο ἐκάθητο / καθῆτο ἐκαθήμεθα ἐκάθηστε ἐκάθηντο	-	-	-
Μέλλ.	καθήσομαι και καθεδοῦμαι	-	καθησοίμην και καθεδοίμην	-

	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστ	καθήσθαι	καθήμενος καθημένη καθήμενον
Παρατ.	-	-
Μέλλ.	καθήσεσθαι και καθεδεΐσθαι	καθησόμενος, -η, -ον και καθεδούμενος, -η, -ον

Παρατηρήσεις:

1. Από την υποτακτική και ευκτική απαντώνται συνήθως οι τύποι του πληθυντικού αριθμού.
2. Από την προστακτική απαντώνται συνήθως οι τύποι του ενικού αριθμού.
3. Οι μέλλοντες **καθήσομαι** και **καθεδοῦμαι** σχηματίζονται ομαλά:
  - **καθήσομαι**, κλίνεται όπως ο μέσος μέλλοντας των βαρύτονων ρημάτων και
  - **καθεδοῦμαι**, κλίνεται όπως ο ενεστώτας των συνηρημένων σε -έω στις αντίστοιχες εγκλίσεις.

Αβέρωφ 8, Πλατεία Καπνεργάτη
t/f: 2510 832 201

www.ariston.gr
info@ariston.gr